

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ, ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Βασιλίσσης Σοφίας 15
 Ταχ. Κώδικας : 106 74 - Αθήνα
 Πληροφορίες : Ελίνα Σαλαβράκου, Έλενα Αγγελικοπούλου
 Τηλέφωνο : 2131313 493, 435
 E-mail : diavgeia@yap.gov.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
 Αθήνα, 17 Αυγούστου 2016
 Αριθμ.Πρωτ.:ΔΗΔ/Φ.40/21884

ΠΡΟΣ:
Όπως στον πίνακα αποδεκτών

Θέμα: “Επί ζητημάτων που αφορούν την

πρώτη εφαρμογή του άρθρου 10B Διαύγεια”.

Σε συνέχεια ειδικότερων ερωτημάτων τα οποία έχει δεχτεί η Υπηρεσία μας αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 10B του ν. 3861/2010, όπως προστέθηκε με το άρθρο 16 του ν. 4305/2014, διευκρινίζουμε τα ακόλουθα:

A. Πεδίο εφαρμογής.

A.1 Ως προς το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10B, και ειδικότερα ως προς την έννοια των «λοιπών μη κερδοσκοπικών φορέων» οι οποίοι, εφόσον επιχορηγούνται καθ’ οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, κατά την παρ. 2 του άρθρου 1B του ν. 2362/1995, με ποσό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ συνολικά ετησίως, φέρουν την υποχρέωση της δημοσίευσης απολογιστικών στοιχείων δαπανών, διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- **Νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου τα οποία ήδη υπάγονται ρητά στο** πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1-8 του Ν. 3861/2010-**Πρόγραμμα Διαύγεια** και κατά συνέπεια έχουν υποχρέωση ανάρτησης των πράξεων της παρ. 4 του άρθρου 2 του ίδιου Νόμου, στις οποίες ήδη συμπεριλαμβάνονται πράξεις οικονομικού χαρακτήρα δια των οποίων επιτυγχάνεται διαφάνεια σε ότι αφορά την οικονομική τους δραστηριότητα, δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10B ως επιχορηγούμενοι φορείς.

Για παράδειγμα, στην περίπτωση των ΟΤΑ, όλα τα νομικά πρόσωπα είτε δημοσίου δικαίου, όπως οι κοινωφελείς επιχειρήσεις, είτε ιδιωτικού δικαίου, του εκάστοτε Δήμου, υπάγονται ρητά στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1-8 του Ν. 3861/2010, έχουν υποχρέωση ανάρτησης των πράξεων της παρ. 4 του άρθρου 2 και δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10B ως επιχορηγούμενοι φορείς. Αντίθετα, φορείς όπως, ενδεικτικά, τα επιχορηγούμενα από Δήμους αθλητικά σωματεία, τα οποία δεν υπάγονται μέχρι σήμερα στο Πρόγραμμα Διαύγεια, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του 10B.

Δηλαδή η υποχρέωση ανάρτησης στοιχείων δαπανών δεν αφορά όσους μέχρι σήμερα αναρτούν τις πράξεις τους στο Διαύγεια.

- Σε συνέχεια των ανωτέρω η επίμαχη διάταξη αφορά **όλους ανεξαιρέτως τους μη κερδοσκοπικούς φορείς οι οποίοι λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση για οποιοδήποτε λόγο.** Ειδικότερα, σύμφωνα και με την αριθμ. **208/2016 Γνωμοδότηση του Α2 Τμήματος Διακοπών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους**, η οποία έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, “*Με το άρθρο 16 του ν. 4305/2014, ο νομοθέτης θέλησε να υπαχθούν στη διαδικασία δημοσιότητας και ελέγχου όλοι ανεξαιρέτως οι μη κερδοσκοπικοί φορείς, οι οποίοι λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση για*

οποιοδήποτε λόγο. Για το λόγο άλλωστε αυτό, στο πρώτο εδάφιο του νέου άρθρου 10B που προστέθηκε στο νόμο 3861/2010, ο νομοθέτης καταβάλλει προσπάθεια να μνημονεύσει το σύνολο των δυνατών μορφών που μπορεί να λάβει ένα επιχορηγούμενο από το Κράτος νομικό πρόσωπο (εταιρίες, σωματεία, ιδρύματα, συνεταιριστικές επιχειρήσεις), χρησιμοποιώντας στο τέλος τον πλέον γενικό όρο «και λοιποί μη κερδοσκοπικοί φορείς», για να δείξει σαφώς ότι οποιαδήποτε ομάδα προσώπων χρηματοδοτείται από την Κυβέρνηση υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου αυτού και ότι δεν αναγνωρίζεται οποιαδήποτε εξαίρεση.»

A.2 Με την προαναφερόμενη γνωμοδότηση αντιμετωπίστηκε το ζήτημα της υπαγωγής στις εξεταζόμενες διατάξεις των Ομογενειακών Οργανώσεων Εξωτερικού, οι οποίες λαμβάνουν επιχορήγηση από το Υπουργείο Εξωτερικών, υπόκεινται στις εθνικές νομοθεσίες τρίτων χωρών στις οποίες έχουν συσταθεί, εδρεύουν και δραστηριοποιούνται, τα δε εκάστοτε παραστατικά τους στοιχεία εκδίδονται με τις ισχύουσες εκεί διατάξεις και στην εθνική γλώσσα εκάστου κράτους.

Επί του εξεταζόμενου ζητήματος το Α2 Τμήμα Διακοπών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία ότι οι εν λόγω οργανώσεις έχουν υποχρέωση ανάρτησης στην ιστοσελίδα του Προγράμματος "Διαύγεια" των απολογιστικών στοιχείων για τις δαπάνες τους, που σχετίζονται με τη λήψη επιχορήγησης άνω των 3.000 ευρώ ετησίως από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους.

Κατά συνέπεια, δεν συνιστούν κριτήριο εξαίρεσης από τις προβλεπόμενες με τις διατάξεις του άρθρου 10B υποχρεώσεις η χώρα σύστασης, έδρας ή δραστηριοποίησης του εκάστοτε επιχορηγούμενου φορέα, η υπαγωγή του στην αντίστοιχη εθνική νομοθεσία, το δίκαιο που διέπει την έκδοση των εκάστοτε παραστατικών του ή η γλώσσα στην οποία αυτά εκδίδονται.

A.3 Εξυπακούεται ότι στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης, σύμφωνα με τα ανωτέρω, εμπίπτουν και οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.), ανεξάρτητα του κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα τους, λόγω του ρητού καθορισμού τους ως υπόχρεων, προς ανάρτηση, φορέων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10B του ν.3861/2010.

B. Είδος επιχορήγησης/δαπάνης.

Ως προς το είδος της επιχορήγησης και τα σχετικά ερωτήματα τα οποία έχουν περιέλθει στην υπηρεσία μας, σας ενημερώνουμε ως προς τα εξής:

B.1 Εξαιρετικά μικρές δαπάνες.

Με το άρθρο 6 παρ. 3 της αριθ. ΔΗΔ/Φ.40/1057/14.1.2015 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 116 Β'), όπως ισχύει, ορίζεται ρητά ότι στην Εφαρμογή Ανάρτησης Δαπανών Επιχορηγούμενων Φορέων του Προγράμματος Διαύγεια αναρτώνται, για κάθε πραγματοποιηθείσα δαπάνη που αφορά στο ποσό της επιχορήγησης, συγκεκριμένα στοιχεία.

Συνεπώς, επί ζητήματος που ετέθη σχετικά με την υποχρέωση καταχώρησης εξαιρετικά μικρών ποσών, καθώς αντίστοιχο όριο δεν τίθεται από την προαναφερόμενη απόφαση, οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται κανονικά.

B.2 Δαπάνες μισθοδοσίας

Επί ζητήματος που έχει τεθεί σχετικά με την υποχρέωση καταχώρησης δαπανών μισθοδοσίας σημειώνουμε ότι,

ομοίως, οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν εξαιρούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο από την προαναφερόμενη απόφαση. Κατά συνέπεια καταχωρούνται κανονικά και η ανάρτηση διενεργείται για κάθε αντίστοιχη πραγματοποιηθείσα δαπάνη, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την οικονομική λειτουργία του κάθε φορέα και σε κάθε περίπτωση με την επιφύλαξη τήρησης των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997, Α'50) ή άλλων απορρήτων που πιθανώς, κατά περίπτωση, συντρέχουν.

Στο πλαίσιο αυτό οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται αθροιστικά/ομαδοποιημένα και όχι εξατομικευμένα ενώ, καθώς η συγκεκριμένη κατηγορία δαπάνης δεν βαρύνεται με ΦΠΑ, το αντίστοιχο πεδίο δεν συμπληρώνεται, στο δε πεδίο ΑΦΜ του εκδότη του παραστατικού εισάγεται εκ νέου το ΑΦΜ του φορέα που μισθοδοτεί.

B.3 Επί της αναγραφής του αναλογούντος ΦΠΑ

Βάσει του σκεπτικού που αναπτύχθηκε ανωτέρω περί της μη εξαίρεσης κατηγοριών /στοιχείων εκάστης δαπάνης από την, κατ' εξουσιοδότηση του Νόμου εκδοθείσα, αριθμ. ΔΗΔ/Φ.40/1057/14.1.2015 Υπουργική Απόφαση, ο τυχόν αναλογών ΦΠΑ καταχωρείται για κάθε δαπάνη ακόμα και αν το συγκεκριμένο στοιχείο δεν αναφέρεται ως ποσό στο εκάστοτε εκδοθέν παραστατικό.

B.4 Ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Σε περίπτωση δαπανών οι οποίες καλύπτουν ανάγκες ευαίσθητου κοινωνικού χαρακτήρα (λχ χορήγηση βοηθημάτων σε εξαρτημένα άτομα), στις οποίες η δαπάνη του φορέα αφορά συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα (ονομαστικά) κατά την καταχώρηση του αντίστοιχου παραστατικού και για την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων δεν συμπληρώνεται το πεδίο «ΑΦΜ ΕΚΔΟΤΗ» και «ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ». Ωστόσο σε αυτές τις περιπτώσεις σχετική επισήμανση εισάγεται στο πεδίο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ».

Σε κάθε περίπτωση υπογραμμίζεται ότι η ανάρτηση των επίμαχων στοιχείων δαπανών γίνεται πάντοτε με την επιφύλαξη τήρησης των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ν. 2472/1997, Α'50), όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

B.5 Πράξεις επιχορήγησης

Επί συναφών ερωτημάτων σημειώνουμε ότι η μορφή και ο τύπος εκάστης πράξης επιχορήγησης εξαρτάται από τις κείμενες, σε κάθε περίπτωση, διατάξεις, μέριμνα για την ορθή εφαρμογή των οποίων καλούνται να λαμβάνουν τόσο οι πάροχοι των επιχορηγήσεων όσο και οι επιχορηγούμενοι φορείς. Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι ως πράξη επιχορήγησης νοείται η πράξη με την οποία συντελείται το γεγονός της επιχορήγησης και όχι έγγραφα που εκδίδονται στο πλαίσιο είτε προπαρασκευαστικών είτε επόμενων του γεγονότος αυτού ενεργειών.

Όπως ορίζεται και με την εισηγητική έκθεση του Ν. 4305/2014¹ η διάταξη του άρθρου 10B του Ν.3861/2010 δρα συμπληρωματικά με τη διάταξη της περίπτωσης 18 παρ. 4 του άρθρου 2 του ίδιου Νόμου σύμφωνα με την οποία στο διαδίκτυο αναρτώνται πράξεις δωρεών, επιχορηγήσεων, παραχώρησης χρήσης περιουσιακών στοιχείων από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους φορείς των Ο.Τ.Α. ή φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η διαφάνεια που επιτυγχάνεται με την ανάρτηση της πράξης επιχορήγησης ενισχύεται περαιτέρω με τη δημοσιοποίηση των στοιχείων που εμφανίζουν τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιήθηκε η επιχορήγηση.

Κατά συνέπεια, ως πράξεις επιχορήγησης για την εφαρμογή της επίμαχης διάταξης λογίζονται κατ' αρχήν οι

¹ <http://www.parliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-diafeg-eis-sunolo.pdf>

υπαγόμενες στην προαναφερόμενη περίπτωση 18 της παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 3861/2010. **Καθώς αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την ορθή εφαρμογή της διάταξης, οι υπόχρεοι για την ανάρτηση των λόγω πράξεων στο Πρόγραμμα Διαύγεια φορείς πρέπει να εξαντλήσουν κάθε απαιτούμενο έλεγχο προς διασφάλιση της ορθότητας των σχετικών αναρτήσεων, ιδίως της πληρότητας των μεταδεδομένων αυτών, στο Πρόγραμμα Διαύγεια.**

Γ. Χρονικές δεσμεύσεις για την εφαρμογή των υποχρεώσεων

Γ.1 Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2, 5 παρ. 1, 6 παρ. 3, 7 και 9 παρ. 1 της αριθμ. ΔΗΔ/Φ.40/1057/14.1.2015 Υπουργικής Απόφασης², όπως ισχύει, **κατά την πρώτη εφαρμογή της διάταξης:**

Α. Υπόχρεοι στην ανάρτηση στοιχείων είναι οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης και οι οποίοι επιχορηγήθηκαν καθ' οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με ποσό άνω των τριών χιλιάδων ευρώ συνολικά εντός του έτους **2015**.

Β. Οι ανωτέρω φορείς είναι υποχρεωμένοι να αναρτήσουν μέχρι την 31η.10.2016 στοιχεία που αφορούν δαπάνες που συντελέστηκαν εντός του διαστήματος 1.1.2015-31.12.2015. Επισημαίνεται ότι αναρτώνται, με την συμπλήρωση των απαιτούμενων πεδίων στοιχεία δαπανών που *συντελέστηκαν* εντός του έτους 2015 που αφορούν επιχορηγήσεις από φορείς της γενικής κυβέρνησης που δόθηκαν από 1.1.2015.

Γ.2 Ακολούθως, και για κάθε επόμενη εφαρμογή, αναρτώνται δαπάνες που συντελέστηκαν από την 1^η Ιανουαρίου έως την 31^η Δεκεμβρίου του αμέσως προηγούμενου έτους, που αφορούν επιχορηγήσεις από φορείς της γενικής κυβέρνησης, τόσο του αμέσως προηγούμενου έτους όσο και προηγούμενων ετών, μετά όμως την 1^η.1.2015.

Δ. Υλικό τεκμηρίωσης/επικοινωνία με τη Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Η παρούσα εγκύκλιος καθώς και το σύνολο του σχετικού υλικού τεκμηρίωσης αναρτώνται σε ειδική σελίδα του Προγράμματος Διαύγεια (<https://diangeia.gov.gr/blog/?p=151>). Προς διευκόλυνση σας στην επικοινωνία με την Υπηρεσία μας είναι προτιμότερη η χρήση του μηχανισμού υποβολής αιτημάτων που διατίθεται στη διεύθυνση <http://ticketing.ktpae.gr/diangeiaall/> ενώ, εφόσον απαιτηθεί η αποστολή μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, λχ για την αποστολή σχετικών με το ερώτημα που τίθεται εγγράφων, τούτη γίνεται στη θυρίδα diangeia@ypa.gov.gr. Για την καλύτερη επεξεργασία των μηνυμάτων επιλέγεται ως θέμα είτε η φράση "10B-ΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ" είτε "10B-ΘΕΣΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ".

Παρακαλούμε για την κοινοποίηση της παρούσας στο σύνολο των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου καθώς και των υπηρεσιών που βρίσκονται υπό την εποπτεία σας, ιδίως δε αυτών που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με τον έλεγχο δαπανών (ΥΔΕ, Υπηρεσίες Επιτρόπων κ.ο.κ), καθώς και σε κάθε επιχορηγούμενο από την υπηρεσία σας φορέα που εμπίπτει, σύμφωνα και με τα προαναφερόμενα, στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 10B του Προγράμματος Διαύγεια.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

Χριστόφορος Βερναρδάκης

² Πρβλ και την αριθμ. ΔΗΔ/Φ. 40/ 16557/16.6.2016 (ΑΔΑ ΩΞΞ8465ΦΘΕ-7ΣΛ) εγκύκλιο της Υπηρεσίας μας επί της αριθμ. ΔΗΔ/Φ.40/14390/25.5.2016 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 1507/Β' -ΑΔΑ ΩΦΒΚ465ΦΘΕ-ΞΓΨ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο):

1. Όλα τα Υπουργεία

-Διευθύνσεις Οικονομικού

- Διευθύνσεις Διοίκησης

2. Όλες οι Γενικές και Ειδικές Γραμματείες

-Διευθύνσεις Οικονομικού

- Διευθύνσεις Διοίκησης

3. Όλες οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

(Με την παράκληση να κοινοποιήσουν την παρούσα στους **ΟΤΑ**

Α' βαθμού της χωρικής αρμοδιότητάς τους)

-Διευθύνσεις Οικονομικού

- Διευθύνσεις Διοίκησης

4. Όλες οι Περιφέρειες

-Διευθύνσεις Οικονομικού

- Διευθύνσεις Διοίκησης

5. Όλοι οι Δήμοι

-Διευθύνσεις Οικονομικού

- Διευθύνσεις Διοίκησης

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο κ. Υπουργού

2. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού

3. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα

4. κκ Προϊστάμενοι Γενικών Διευθύνσεων

5. κκ Προϊστάμενοι Διευθύνσεων